

Raad van State
Afd. bestuursrechtspraak
Postbus 20019
2500 EA 's-Gravenhage

Afzender:
Stichting Natuurbegraving-waaromniet.nl
Postbus 23130
3001 KC Rotterdam

Rotterdam, 29 december 2015,

Edelachtbaar college,

Door deze en derhalve tijdig stelt Stichting Natuurbegraving-waaromniet.nl, beroep in tegen het besluit van de Raad van de gemeente Loon op Zand d.d. 24 september 2015, met kenmerk NL.IMRO.0809.BPNBPHuisTerHeide-VG01 (publicatie in de Staatscourant nr. 41154 d.d. 18 november 2015) en dat strekt tot het gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan "Natuurbegraving Huis ter Heide". Bijgaand treft u een kopie van dit besluit aan.

Onze eerdere zienswijzen van 29 juli 2015 hebben wij eveneens als bijlage aan deze brief gehecht en maken integraal onderdeel uit van het beroepschrift. De Stichting heeft niettemin gemeend er goed aan te doen haar zienswijzen in dit beroepschrift nogmaals kort en bondig weer te geven en op enkele punten aan te vullen.

Alvorens dat te doen merkt de Stichting nog op, dat zij van mening is dat de gemeente in haar antwoord op de zienswijzen van de Stichting van 29 juli 2015 wel erg kort door de bocht is gegaan. Zo geeft de gemeente bij herhaling aan dat zij de mening van de Stichting niet van belang acht voor de centrale vraag of het bestemmingsplan is vastgesteld in het kader van een goede ruimtelijke ordening. Daarbij is de gemeente ook nog eens van mening dat alle plannen/toetsen die in opdracht van de gemeente of initiatiefnemers zijn opgesteld/uitgevoerd degelijk zijn getoetst en de zienswijzen van de Stichting op dit punt de gemeente geen aanleiding geven te twifelen aan de juistheid van deze plannen c.q. toetsen. Verder zou het bestemmingsplan volgens de gemeente voldoen aan de huidige beleidsregels en regelgeving en is het beheer van de natuurbegraving uitsluitend een zaak van Natuurmonumenten en Natuurbegraven Nederland B.V. (NBN).

Het beroepschrift van de Stichting houdt het volgende in:

1. Het natuurbegraven lijkt voor individuen mooi en troostrijk, maar vanuit het perspectief van de samenleving is natuurbegraven zeer onwenselijk. Natuurgebieden zijn waardevol, kwetsbaar en nodig als leef- en rustgebied voor flora en fauna en als recreatiegebied voor mensen.

2. Met de realisatie van de natuurbegraafplaats wordt geen nieuwe natuur gerealiseerd en de kwaliteit van de bestaande natuur wordt hiermee niet verhoogd. Door het begraven van duizenden doden wordt de bodem verstoord en vervuild. Voorbij wordt gegaan aan aspecten zoals het broedseizoen, bodem(vervuiling) en het effect op het grondwater.
3. Van het verhogen van de bestaande natuurwaarden van het gebied door bosvormingsmaatregelen en het creëren van een centraal open heidegebied is geen sprake, aangezien het gebied duizenden (een ongedefinieert groot aantal) stoffelijke overschotten zal bevatten en als zodanig als een begraafplaats moet worden aangemerkt.
4. De gemeente zou er op tegen moeten zijn dat natuur wordt omgevormd in een begraafplaats. Natuurbegraven leidt tot aantasting van het gebied, alsook tot grondvervuiling. NBN is een besloten vennootschap in handen van Brabantse beleggers en vastgoedondernemers. Men wil gewoon geld verdienen: zie artikel Gooi- en Eemlander waarin NBN dat ook zelf beaamt (Frisart 23/12/2014: <http://www.gooieneemlander.nl/regionaal/gooivechtstreek/article26343413.ece>).
5. De gemeente dient een compensatieplan te (laten) schrijven, waarin het totaal te compenseren oppervlak voor verlies aan natuurwaarden wordt beschreven. Dit plan moet planologisch op de juiste wijze worden doorvertaald in het bestemmingsplan teneinde te kunnen voldoen aan de regels uit de Verordening Ruimte.
6. Het plangebied is gelegen binnen de invloedssfeer van het Natura-2000 gebied de Loonse en Drunense Duinen, ligt voorts ook binnen de grenzen van Natuur Netwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur) en wordt, in samenhang met de Duiksehoef en de Loonse en Drunense Duinen, gerekend tot de kerngebieden van deze NNN. Daarnaast is er een ecoduct (de Westloonse Wissel) gebouwd die de Loonse en Drunense Duinen met Huis ter Heide heeft verbonden.
7. Met dit plan schendt en / of pas de gemeente verkeerd toe de Verordening Ruimte van de Provincie Noord-Brabant, in het bijzonder artikel 5 aangaande de Ecologische Hoofdstructuur. De ontwikkeling van de natuurbegraafplaats tast de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN aan.
8. De aanleg van de natuurbegraafplaats heeft grote consequenties en impact op de leefomgeving van de flora en fauna van dit gebied. Er zal sprake zijn van grootschalige kap van bomen. Daarnaast verandert de situatie ter plaatse zodanig ten opzichte van de oorspronkelijke (nu in het gebied voortdurend werkzaamheden zullen plaatsvinden rondom de aanleg van graven) dat het terrein aldus in toenemende mate zal worden beïnvloed en uiteindelijk verloren gaat. Door de kap van de bomen biedt het gebied weinig bescherming (schuilmogelijkheden) meer voor grondgebonden zoogdieren en kan het niet meer dienen als rust- en verblijfplaats.
9. Meermalen per week zullen begrafenissen plaatsvinden die de rust onvermijdelijk verstoren. Daarnaast zullen de bezette graven bezoekers trekken. Er zal sprake zijn van een toename van de verkeersintensiteit, hetgeen verstorend zal werken. Vliegrouetes van vleermuizen kunnen doorsneden worden en foerageergebied verdwijnt. De natuurbegraafplaats zal een zo grote impact op o.a. de leefomgeving van de beschermde das en de op de Rode Lijst genoemde boommarter, hazelworm, zwarte specht, draaihals, klapekster, groene specht en vleermuizen hebben, dat de Flora- en faunawet (Ffw) aan de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staat en van vrijstelling of ontheffing op grond van de Ffw op voorhand geen sprake kan zijn.
10. Er wordt niet conform de Gedragscode gewerkt. Een ontheffing is nodig en er is sprake van overtreding van de verbodsbepalingen van de artikelen 8 tot en met 12 van de Ffw. Verwezen wordt naar de relevante bepalingen, waaronder met name artikel 16b, derde lid, van het Vrijstellingsbesluit

(en ook blijkens de aanhef van de Gedragscode) en het verbod gesteld in artikel 10 van de Ffw, te weten het opzettelijk verontrusten van de soorten genoemd in Bijlage 1 van het Vrijstellingsbesluit en de Rode Lijst, waaronder dus de das, de boommarter, de hazelworm en andere hierboven genoemde soorten.

11. De verwijzing naar de Gedragscode gaat niet op voor zover de werkzaamheden in het bos niet kunnen worden beschouwd als een verzorgingsmaatregel ter bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand (art. 16b, eerste lid, onder b, van het Vrijstellingsbesluit, in verbinding met artikel 1 van de Boswet).
12. Het verkennend onderzoek dat door Bureau Waardenburg is gedaan heeft het karakter van een ecologische quickscan en betreft een weinig diepgravende inventarisatie van de ter plaatse voorkomende flora en fauna. In het plangebied komen veel meer dieren en planten voor dan de door het bureau genoemde soorten. Ingevolge de Ffw is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke beschermde natuurwaarden binnen het projectplan. Er is onvoldoende deugdelijk onderzoek verricht naar de voorkomende diersoorten (m.n. voor wat betreft de vleermuizen (er is zelfs geen specifiek onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen in de op het landgoed aanwezige gebouwen !) en de das) om redelijkerwijs te kunnen inzien dat de Ffw niet aan de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staat. De keuze van de gemeente te volstaan met dergelijk weinig diepgravend onderzoek, maakt de aan het plan ten grondslag liggende besluitvorming onzorgvuldig.
13. De ruimtelijke onderbouwing is niet deugdelijk gemotiveerd voor zover deze er vanuit gaat dat geen sprake is van een ruimtelijk relevante ingreep en het werken volgens de Gedragscode leidt tot vrijstelling van artikel 10 van de Ffw en de dunningswerkzaamheden ten behoeve van paden, de receptie en de parkeerplaats kunnen worden aangemerkt als werken volgens de Gedragscode hetgeen leidt tot vrijstelling van de artikelen 8, 9, 11, en 12 van de Ffw.
14. De gemeente hanteert een te beperkte taakopvatting door geen alternatieven te zoeken en geeft niet gemotiveerd aan dat er geen alternatieve locaties of andere oplossingen voorhanden zijn om aantasting van het plangebied te voorkomen.
15. Ter plaatse worden voorzieningen getroffen die niet passen bij een natuurbegraafplaats. Het plan wijkt zozeer van de in het Alterra rapport gegeven richtlijnen af (getuige jurisprudentie hierover (Rechtbank Roermond AW 10/458)) dat de gemeente zich in redelijkheid niet op het standpunt kan stellen dat sprake is van een natuurbegraafplaats. Het plan is derhalve niet voorzien van een goede ruimtelijke onderbouwing.
16. In een recente uitspraak van 16 april 2015 van de afd. bestuursrechtspraak van de Raad van State overweegt de voorzieningenrechter dat het Alterra rapport van 2009 is vervangen door het rapport van Alterra van 2013. Daarin zou vermeld staan dat de in het rapport van 2009 vermelde grafdichtheid niet als norm is bedoeld. Van een 'vervangend rapport' is echter geen sprake. Het Alterra rapport uit 2009 was de neerslag van een studie naar de *effecten* van natuurbegraven. De studie die Alterra in 2012/2013 uitvoerde was *inventariserend* van aard, met als doel feitelijke informatie te geven hoe natuurbegraven op dat moment in Nederland werd vormgegeven. Dit tweede rapport bevat geen enkele poging tot het stellen van een norm. Het stelt 'dat de lezer maar zelf moet oordelen'. Het plan is daarom mede onzorgvuldig omdat aan de grafdichtheid geen beschouwingen zijn gewijd of onderzoek is gedaan.
17. Het gebruik als natuurbegraafplaats blijft niet ondergeschikt aan de huidige hoofdbestemming bos en natuur. De activiteiten gaan leiden tot de aantasting of beperking van de aanwezige natuurwaarden. Het bosperceel van het landgoed maakt deel uit van het foerageer- en leefgebied

van de das en andere reeds genoemde dieren, zoals de beschermde zwarte specht, de grote bonte specht, de groene specht en vleermuizen, waarvan de broedbomen niet gekapt mogen worden. Het is niet bekend wanneer de 6 ha nieuwe natuur gerealiseerd gaat worden. Zulks zou nu al kenbaar moeten zijn gemaakt in de inrichtings- en beheermaatregelen. De ruimtelijke onderbouwing is v.w.b. de Boswet niet deugdelijk gemotiveerd, zeker voor zover deze er vanuit gaat dat er geen sprake is van een ruimtelijk relevante ingreep.

18. In het onderzoek van Bureau Waardenburg wordt uitdrukkelijk het standpunt ingenomen dat een verstoring van de leefomgeving van de das, hazelworm, boommarters, steenmarters, eekhoorn plaats zal vinden waarvoor een ontheffing vereist is en een nader onderzoek naar de vleermuizen noodzakelijk is.
19. De ontwikkeling van de natuurbegraafplaats betreft geenszins een vorm van groen ondernemerschap. Een menging van functies versterkt niet de ecologische en recreatieve waarden van het gebied. Uit niets blijkt dat in het plangebied het behoud en het verder ontwikkelen van het natuur- en watersysteem de prioriteit hebben.
20. Duizenden gaten voor graven doorboren de dunne leemlaag in het plangebied en beïnvloeden daarmee negatief de waterhuishouding, waardoor de huidige bodemstructuur blijvend beschadigd wordt. Dit nog los van het kraterlandschap dat het rooien van duizenden boomstronken zal teweegbrengen, waarna de grondlagen verder beschadigd raken door zware machines om het landschap weer vlak te maken, zoals dat te zien was bij de ontwikkeling van natuurbegraafplaats Maashorst bij Schaik in opdracht van NBN. Grondig vooronderzoek over het gehele plangebied is noodzakelijk, omdat de aanwezigheid van een slecht doorlatende leemlaag met daarboven graven tot ongewenste situaties kan leiden, zoals het in het grondwater terecht komen van de stoffelijke overschotten. Alterra geeft aan dat voor deze grondsoort (matig fijn zand) substantieel minder dan 80 graven per hectare nodig is om geen belangrijke invloed te hebben op o.a. de waterkwaliteit in het plangebied en ook daarbuiten. Indien van dit aantal graven wordt afgeweken is te allen tijde aanvullend onderzoek noodzakelijk naar het effect hiervan op de waterhuishouding.
21. Natuurbegraven Nederland levert met het realiseren van de natuurbegraafplaats op geen enkele wijze een positieve bijdrage aan het ontwikkelen van het natuurbeheertype zand- en kalklandschap. De plannen voorzien in de eindfase na 40 jaar een geheel volgroeid bos. Van het natuurbeheertype zand- en kalklandschap met integrale begrazing is dan in het geheel geen sprake meer. Niet de natuur staat in dit plan voorop, maar de natuurbegraafplaats. Derhalve wordt het plangebied uiteindelijk niet ingevuld zoals dat de provincie voor ogen staat.
22. De ontwikkeling van de natuurbegraafplaats draagt niet bij aan het behouden en versterken van de eigen identiteit van Loon op Zand als groene en recreatieve gemeente. Huis ter Heide is thans een belangrijk recreatiegebied, waar omwonenden, bezoekers uit de regio en daarbuiten graag fietsen, wandelen, hardlopen, paardrijden en spelen. Wandelaars zullen regelmatig verzeild raken in een begrafenistoet en hun bekende gebied verandert langzaam in een begraafplaats.
23. De bestemming als natuurbegraafplaats moet, gelet op het sociaal-maatschappelijk belang van het natuurgebied en het niet voldoen aan wetgeving en algemene beginselen van behoorlijk bestuur, uitgesloten worden geacht.
24. De ontwikkelingen die plaatsvinden kunnen nadelige effecten hebben op het watersysteem, watergangen, keringen en grondwater. De Moer ligt op circa 700 m afstand van het plangebied, waarin naar verwachting in 10 jaar tijd 8.000 mensen (een ongedefinieerd groot aantal en derhalve daarom is een vaststelling van het maximale aantal graven na grondig onderzoek noodzakelijk)

worden begraven. De lijksappen kunnen het dorp bereiken. Niet duidelijk is of de gemeente adequaat onderzoek heeft laten doen naar deze mogelijke risico's. Wellicht is een melding of vergunning vanuit de Keur nodig.

25. Het uitgevoerde archeologische onderzoek dient zorgvuldig te worden uitgevoerd indien meer dan 2 m2 en 50 cm diepte verstoord wordt (bron: ABRvS 1 sept 2010 LJN: BN5725).
26. Het verkeerskundig onderzoek is onzorgvuldig uitgevoerd, omdat geen rekening is gehouden met meerdere begrafenissen op één dag.
27. De financiële haalbaarheid van de natuurbegraafplaats is onzeker en onvoldoende onderzocht.
28. Een maatschappelijk debat is noodzakelijk vanwege de impact van deze ontwikkeling. Het feit dat van de zijde van inwoners van de gemeente geen inspraakreacties of zienswijzen op het bestemmingsplan zijn binnen gekomen, doet hier niets aan af. Zoals eerder gezegd lijkt natuurbegraven voor individuen mooi en troostrijk, maar vanuit maatschappelijk perspectief is natuurbegraven zeer onwenselijk.
29. Het bestemmingsplan is naar de mening van de Stichting uiterst vaag en onvolledig. De verschillende onderzoeken (zoals hierboven genoemd) zijn niet zorgvuldig getoetst binnen het provinciehuis in Den Bosch. Het cultuurhistorisch onderzoek heeft, zo blijkt uit navraag, de afdeling Cultuurhistorie binnen het provinciehuis nooit bereikt en is derhalve niet getoetst. De procedure is hier onzorgvuldig toegepast.

Gelet op het voorgaande verzoeken wij uw College om dit beroep gegrond te verklaren en voornoemd besluit te vernietigen, met veroordeling van de gemeente Loon op Zand in de kosten die wij in verband met de behandeling van dit beroep redelijkerwijs hebben moeten maken.

We hebben kennisgenomen van hetgeen Vereniging Het Groene Hart Brabant in beroep heeft ingebracht en lassen dit in als onderdeel van dit beroepschrift.

Hoogachtend,

Stichting Natuurbegraafplaats-waaromniet.nl

P. Schoe
Voorzitter

Ph. Schmittmann
bestuurslid